

Avui 20080429_10

Mestres i prestigi social

David Murillo Bonvehí / Investigador de l'Institut d'Innovació Social d'ESADE

La davallada del prestigi social dels mestres ha dut els ministres d'Educació de la Unió Europea a encarregar a la Comissió un pla d'actuació per fer-hi front. A casa nostra, rellegeixo la recomanació del Pacte Nacional per a l'Educació pel que fa a la millora substancial del rendiment del sistema i la proposta de la Fundació Jaume Bofill per tal de promoure el valor de l'excel·lència en el nostre sistema educatiu. Amb un record de les darreres vagues de mestres i unes gotes d'informe PISA podem acabar de fer-nos una idea del panorama educatiu del nostre país.

LA SOCIETAT DEMANA PROFESSORS que sàpiguen del que ensenyen, però a més que si guin bons pedagogs, experts en educació de carrer, en resolució de conflictes, en mediació cultural i lingüística, coneixedors de patologies, trastorns de conducta i dels requeriments dels alumnes amb necessitats especials. Tot plegat, un pèl excessiu per a les capacitats de simples humans. Homes i dones que, a més, s'espera que arribin a la professió com a resultat d'unes proves d'admissió clarament ineficients. Un personal que voldríem motivat però que arriba sota reclams del tipus: "Vols una feina de per vida? Fes-te funcionari d'ensenyament".

FINS AQUÍ, TERRITORI CONEGUT per als que segueixen la premsa i han llegit un parell de llibres. Ara bé, on caldrà treballar no és tant en la ràtio d'hores lectives, la remuneració o el nombre total de mestres que aconseguim fer passar pel mecanisme. Així, aconseguirem apedaçar l'instrument, però, en les condicions presents, dubto que el carro arribi gaire lluny ni el viatge sigui gaire plaent.

ON SÍ QUE PODEM AVANÇAR és en el camí de dotar de prestigi la professió. El valor invisible de la nostra posició a la societat, cal ser-ne conscients, ens el dóna d'una manera important el prestigi social de la nostra feina. Obsessionats com estem per la seguretat, en un món que es dedica a vendre'ns la seva absència, valorem la feina encara de manera principal pel salari o la longitud del contracte. Ara bé, com diversos estudis mostren, la correlació entre flexibilitat horària, possibilitats formatives, pla de carrera o perspectives de futur i la satisfacció laboral o el prestigi social de la professió van de la mà.

QUINA ÉS LA PROMESA IMPLÍCITA que els fem als actuals professionals de l'ensenyament? Tot sovint, que continuaran fent el mateix, pel mateix salari i per sempre. Amb sort, amb una jubilació anticipada al final del camí. També que seran retribuïts amb independència de la qualitat de la seva feina. Com els sexadors de pollastres: a tant la peça; o els matricers de primera: a tant l'hora. Així, la retribució invisible del prestigi els és manllevada. La seva professió, allunyada ja d'unes condicions mínimes de treball, es veu separada del reconeixement públic. Desposseïm els nostres professionals de la capacitat pel mèrit, la projecció i el reconeixement i, a canvi, els demanem autoexigència, sacrifici, vocació i voluntarisme. Fins i tot, en una nova mostra del drama, els fem responsables de crear-se els propis motors generadors de motivació.

PERÒ AQUEST CANVI CAP a la recuperació del prestigi social cal fer -lo reduint càrregues, redefinint incentius, introduint la diferenciació pel mèrit i penalitzant la mediocritat. Ajudaria força, la veritat, que els nostres representants a les institucions es prenguin seriosament què és això del prestigi i com s'aconsegueix. Capaços de vèncer les inèrcies, els drets adquirits i els corporativismes. Recordem-ho: també en l'àmbit educatiu, només els resultats d'un projecte ens permeten parlar del seu èxit. Canvis que hauran de venir vinculats a conceptes com: lideratge, reforma, recursos -és clar-, però també imatge pública, equitat, i, sobretot, futur. Uns valors, val a dir, dels quals no anem precisament sobrats.